

הפן המשפטי של תקנה 37

תקנה 37 קובעת כדלקמן: "עברו ששה חדשים מאז נקבעה לאחרונה דרגת-נכותו של נפגע, אף אם נקבעה לתקופה קצובה רשאי רופא מוסמך לבקש קביעה מחדש של דרגת-הנכות והוראות תקנות אלה יחולו, בשינויים אשר הענין מחייבם".

תכליתה של תקנה זו: כמו גם תכליתה של תקנה 36, היא לאפשר בחינה מחדש של מצבו של המבוטח עת המבוטח, או רופא המוסד סבורים כי חל שינוי במצב, לטובה או לרעה, בהשוואה למצב המשתקף בדו"ח הוועדה האחרונה. מטבע הדברים, מצב רפואי אינו סטטי ומשתנה בחלוף הזמן, ומכיוון שתפקיד המוסד לשלם גמלאות למבוטחיו על פי דרגת נכותם האמיתית, מוצדקת בחינה מחדש של דרגת הנכות, ולו רק בשל חלוף הזמן.

לאור זאת, הוקנתה הסמכות בתקנה 37 לרופא המוסד, להעמיד מבוטח לבדיקה מחדש אם סבור הוא, משיקולים רפואיים ענייניים, כי מצבו של המבוטח שונה, לטובה או לרעה, ממצבו כפי שהוא משתקף בדו"ח הוועדה האחרונה שדנה בנכותו.

בשורה של פסקי דין שיצאו מבית הדין הארצי נקבע, כי אין כל פסול בהפעלת תקנה 37 על ידי הרופא המוסמך, כאשר הוועדה האחרונה שבדקה את המבוטח קובעת, כי יכול ומצבו ישתנה בחלוף הזמן, או כי היא מנועה מלהוריד אחוזי נכות בשל העובדה שההליך הובא בפניה במסגרת בקשת המבוטח להחמרה. זאת, כל עוד שהשיקולים עליהם מסתמך רופא המוסד בהחלטתו הינם שיקולים רפואיים, להבדיל ממשפטיים.

פסיקה בנושא תקנה 37

- **דיון מס' מ"ג / 98-0 עובדיה שליבו – המל"ל:** נאמר, כי על מנת "למנוע טעות, טוב שיאמר שאותו שינוי במצב אשר עליו דובר לעיל אינו חייב להיות נתון מוכח בפני הרופא המוסמך, ודי שבידיעתו המקצועית ובנסיונו יהיה כדי לשמש יסוד סביר שחלוף הזמן הביא לשינוי. במיוחד כך יהיה הדבר עת הפגימות הן מסוג שחלוף הזמן יכול להשפיע לשיפור, ופגימות כאלה רבות הן בתוספת לתקנות".
- **דיון מס' נ"ג / 5-0 שולמית בוכוזה – המל"ל:** נאמר כי "אין לראות פגם בעובדה שרופא שהוסמך על ידי המוסד, ואשר תפקידו לבחון את מסקנות הוועדות הרפואיות ... המליץ לזמן את המערערת לבדיקה, לאור הממצאים הרפואיים של ועדת הערר שדנה ב"החמרה", לבקשת המערערת"
- **וכן "הרופא מוסמך של המוסד חייב, ולא רק רשאי, לעשות שימוש בתקנה 37 לתקנות, ולפנות לוועדה רפואית, על מנת שתבחן מחדש את נכותו של הנפגע בתאונת עבודה, כל אימת שמתברר לו, מנתונים רפואיים רלבנטיים הנראים על פניהם כנכונים, כי חל שינוי משמעותי במצבו הרפואי של הנפגע".**
- **עוד נאמר בדיון מס' מ"ג / 1365-01 תמר כדורי – המל"ל:** כי "אין לבוא בטרוניה עם המוסד על כי העמיד את המערערת מחדש לבדיקה רפואית. בעשותו כן רק פעל המוסד כפי שנתבקש ע"י הוועדה הרפואית האחרונה שבדקה את המערערת והעובדה שבדיקת הביקורת נטענת תחת הכותרת של תקנה 37 אינה מעלה ואינה מורידה".